

آقای علی اف ایران ارمنستان نیست

جلال خوش چهره : لازم است «الهام علی اف» از توهم خود بزرگ بینی دو سال اخیر بیرون شود و نیک بداند که ایران، ارمنستان نیست

جلال خوش چهره در یادداشتی پیرامون اظهارات ضد ایرانی رئیس جمهور آذربایجان در کنفرانس امنیتی مونیخ نوشت: جنگ قره باغ اگر به گونه ای نابرابر مدیریت شد و امتیازهایی را برای باکو به همراه آورد، در زمین، زمان و شرایطی متفاوت رخ داد که هرگز با بلندگویی های کنونی علی اف در قبال ایران، هم سنگ و برابر نیست و نخواهد بود. مقام های جمهوری آذربایجان خوب است از لفاظی های توخالی که فقر تدبیر را در خود دارد، دست کشیده و حرمت همسایه خود که حکم برادر بزرگتر را دارد، بیش از این رعایت کند.

حمله مسلحانه و مشکوک یک شهروند به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران، اگرچه در جای خود رخدادی مذموم و در خور محکومیت است، اما نباید بهانه ای شود برای ماجراجویی هایی که در توهم کسب ادامه امتیازهای جنگ قره باغ دست و پا می زند. جنگ قره باغ، نزاع نابرابر میان دو ارتشی بود که یکی تا دندان مسلح و برخوردار از همه کمک های لجستیک دریافت شده از سوی قدرت های منطقه ای در برابر ارتشی که به عمد ضعیف نگه داشته شده بود. بررسی چرایی این وضع از حوصله این سطور بیرون است اما نکته مهم در آن، این است که نتیجه «صفر و صد» این جنگ دیر یا زود، آتش زیر خاکستر را دوباره شعله ور خواهد کرد. مهم ترین دلیل این احتمال نزدیک به واقعیت، تعدی است که مقام های باکو در تحقیر و توهین به ملت و پیشینه مردم و سرزمین ارمنستان روا می دارند.

مقام های جمهوری آذربایجان اما در رویکردی مشابه و مستی ناشی از جنگ اخیر قره باغ به حرمت شکنی علیه برادر بزرگتر خود؛ ایران و تمامیت ارضی آن پرداخته و گستاخانه چنان می گویند، می نویسند و نمایش می دهند که گویی چشمان خود را در برابر واقعیت ها بسته اند. این رفتار نه امنیت باکو را تامین می کند و نه از آسیب پذیری های پیدا و پنهان آن می کاهد. مقام های جمهوری آذربایجان به واسطه القای برخی دولت ها برای ایجاد آشفتگی و بی ثباتی در قفقاز جنوبی به رفتاری مشغولند که پیامدهای آن را به درستی درک نمی کنند. این رفتار هرگز امنیت و بزرگی را برای مردم جمهوری آذربایجان به دنبال نخواهد داشت. مقام های جمهوری آذربایجان خوب است بدانند که دوران آرمان گرایی به گونه تبلیغات جاری در باکو سپری شده است. دست یابی به امتیاز تمام عیار از سوی دولت ها، حالا امری مربوط به گذشته است.

مقام های باکو لازم است به این مهم توجه ویژه داشته باشند که امنیت هر کشور ارتباط مستقیم با همسایگانش و به تبع آن شرایط جهانی دارد. بنابراین هنگامی که مقام های این جمهوری کوچک مدعی تهدید از سوی همسایه خود می شوند، باید به گونه ملموس و روشن برای خطرات پیش رو مصداق داشته و ماهیت تهدید و پیچیدگی های آن را به درستی برای مردم و مخاطبان خود تبیین کنند.

الهام علی اف نیک می داند که برای ایران، ثبات در قفقاز جنوبی از اهمیت استراتژیک برخوردار است. این کشور به رغم پیشینه تاریخی یکایک کشورهای منطقه قفقاز، هرگز سودای زنده کردن گذشته را نداشته و همواره بر حسن همجواری تأکید داشته و دارد.

مواضع تهران در قبال جنگ اخیر قره باغ، نشان داد که ایران می خواهد بخشی از راه حل اختلاف های ارضی میان دو کشوری باشد که نزاع آنها میراث شوم تحمیل شده از سوی نظام کمونیستی اتحاد جماهیر شوروی سابق است. رویکرد سیاست خارجی ایران از دهه ۹۰ میلادی قرن گذشته تا کنون، حفظ موازنه در روابط با دو جمهوری آذربایجان و ارمنستان بوده است. این موازنه گرایی با تأکید بر ماندگاری جغرافیایی ارضی است که منافع همه طرف ها از جمله ایران را تامین می کند. حال اگر مقام های باکو به نیابت از دولت هایی اصرار دارند که چشم طمع بر تغییر نقشه منطقه بسته اند، باید بدانند که برادر بزرگتر، اجازه گستاخی و دست درازی ارضی بیشتر را نخواهد داد.

اعتراض باکو به اقدام مسلحانه و مشکوک یک شهروند به سفارت آن در تهران، هنگامی معقول و منطقی است که با استدلال های افلیج و نابالغ همراه نباشد. این اعتراض زمانی مشروع خواهد بود که تهران مانع مشارکت مقام های جمهوری آذربایجان در پیگیری پرونده شود. درحالی که تهران از مقام های جمهوری آذربایجان برای بررسی پرونده دعوت به عمل آورده است، اما باکو به نمایش هایی دست می زند که هر ناظر بی طرفی را به خنده وامی دارد. فرستادن قاری قرآن بر سر مرز و خواندن سوره فتح، رجز خوانی علیه سرزمین پهناوری است که مردمش برای وجب به وجب آن جان می دهند. این مردم ترکیبی از اقوام ترک، کرد، بلوچ، عرب، لر، ترکمن، فارس، گیلک و... هستند که از هزاران سال پیش تاکنون به ملیت ایران و ایرانی افتخار می کنند. پرچم سه رنگ ایران، هویت ملتی است که ریشه در تاریخ دارد. راه دور نرویم، در ۱۷ آگوست ۲۰۱۶ میلادی نزدیک شهر «شمکور» در شمال غربی جمهوری آذربایجان، یکی از کاخ های هخامنشی کشف شد.

ساخت این کاخ ۲۴۸۰ سال سابقه دارد و مشابه کاخ پاسارگاد و پرسپولیس است. این کاخ زمانی مرکز حکومت هخامنشی بوده است. طرفه این که «شمکور» نزدیک مرز روسیه در مرزهای قفقاز جنوبی واقع است. اشاره بالا تنها از آن روست که مقام های جمهوری آذربایجان حرمت دار برادر بزرگتر خود باشند. از سوی دیگر، توصیه برادرانه ای با این مضمون روشن که ایران، ارمنستان نیست. حل اختلاف ها در چارچوب حسن همجواری و همسایگی، چاره ای جز آنچه دارد که مقام های جمهوری آذربایجان اکنون سرگرم آن هستند. ایرانیان اگر هزار اختلاف هم با هم داشته باشند، در تعصب و رزوی به تمامیت ارضی و هویت ملی خود ذره ای تردید نخواهند کرد.